

Albert Schweitzer a etika úcty k životu

Albert Schweitzer (1875–1965)

Rysy Schweitzerova díla

1. Překračování hranic
2. Snaha představit dějiny problému
3. Respekt před všedními otázkami
(elementární myšlení)

Co je kultura?

„Řečeno zcela obecně je kultura pokrokem, materiálním a duchovním pokrokem jak jednotlivců, tak kolektivit.“

Autodestrukce kultury

- Selhání filosofie (myšlení)
- Destrukce myšlení a svobody
- Život ve velkých aglomeracích
- Přílišná pracovní zátěž a nesoustředěnost
- Neucelenost moderního člověka
- Nebezpečí nelidskosti
- Přílišná organizovanost veřejných poměrů
- Kolektivní myšlení
- Rostoucí vědění

Regenerace kultury

- Překážky při regeneraci kultury
 - Neschopnost naší generace rozlišovat mezi tím, co je a co být má
 - Regenerace je pouhá rekonstrukce
 - Regenerace musí probíhat jen jako vnitřní, nikoli také jako vnější proces
 - Nositelé regenerace mohou být výhradně jednotlivé osobnosti

Racionalita a mystika

- „Jestliže chtění odsune poznání prostě stranou, propadne nejasnému fantazírování. Na druhé straně poznání, které si – jako někdejší racionalismus – nechce přiznat, že musí nakonec přejít v myslící prožívání, zřiká se hlubokého a elementárně založeného světového názoru. Myšlení dotažené do konce vede tedy někudy a nějak k živé, všem lidem myšlenkově potřebné mystice.“
- „Existují dva druhy naivity. Je naivita, která ještě nepřehlédla všechny problémy a nezaklepala na všechny brány vědění, a je naivita vyššího druhu, která vzniká tak, že myšlení, které nahlédlo do všech problémů a poradilo se vším poznáním, rozpoznává, že nevystačíme s poznáním, nýbrž že musíme následovat přesvědčení, které se prosazuje svou vnitřní hodnotou.“

Křesťanství

- Oproti bráhmanismu a buddhismu je prostší
- Spojitost s bráhmanismem a buddhismem je pesimismus
- Pesimismus se však prolíná s optimismem
- Spiritualita a mravnost je totéž
- Ježíšovo učení se obrací ke každému
- Odmítnutí přirozené teologie
- Bůh jako etická osobnost

Křesťanství II

- „Bůh Ježíšova evangelia je živou mravní vůlí, která chce dát mé vůli nové určení. Říká mi: Plav odvážně a správně! Neptej se, kam se s tím na nekonečném oceánu dostaneš. Je to moje vůle, abys plaval.“
- Selhání křesťanství

Princip úcty k životu

- „Jsem životem, který chce žít uprostřed života, který chce žít.“
- Postoje vůči vůli k životu
 - Potlačení (indické myšlení, Schopenhauer)
 - Přitakání
- „Velká chyba vší dosavadní etiky byla v jejím přesvědčení, že se týká jen poměru člověka k člověku. Ale ve skutečnosti jde o to, jak se zachová k celému světu a k životu, který se dostane do okruhu jeho působení. Eticky jednajícímu člověku je svatý každý život, život rostliny a zvířete stejně jako člověka, a proto přijde na pomoc každému životu, který se ocitne v nouzi.“

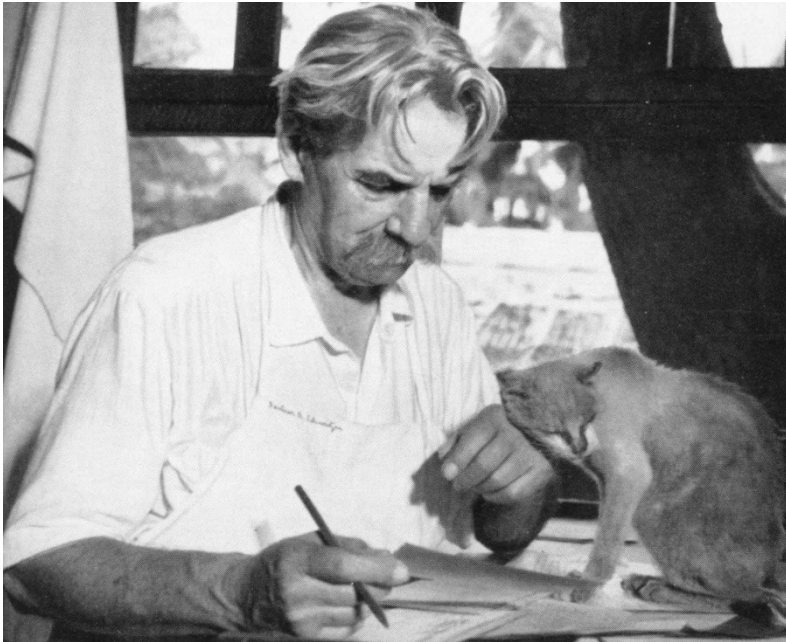
Rozštěpení vůle k životu a absolutní etika

- Bolestná hádanka
- Absolutní etika
- Překonání rozštěpení vůle k životu

Etické rozhodnutí

- Osobní a nadosobní odpovědnost
- Člověk, rostliny a zvířata
- Schweitzerova etická rozhodnutí

Motivace jednání

- Závazek plynoucí z „bohatství“
- Odčinění vin

